

Hilmar Baunsgaards tale ved Folketingets åbning

Taler

Hilmar Baunsgaard
Statsminister

Dato

7. oktober 1969

Sted

Christiansborg

Da regeringen for et år siden over for folketinget fremlagde sine arbejdsplaner, indbød den til et samarbejde om løsningen af to hovedopgaver. Regeringen fremhævede behovet for en bred reformpolitik og understregede, at en fremskridtspræget reformperiode som sin forudsætning vil have en fast økonomisk stabiliseringspolitik.

Allerede i sidste folketingsår så folketinget resultater af den indledte reformpolitik. Med en række betydningsfulde love blev grundlaget lagt for en mere tidssvarende jord- og planlægningslovgivning kombineret med en ny naturfredningslov, for en kommunalreform og en ændring af byrdefordelingen mellem stat og kommuner. Ligeledes blev der gennemført en forsvarsreform, en tjenestemandreform og en ny udviklingslov samt beslutning om en reform af den grundlæggende skoleuddannelser.

Regeringen agter i det nye folketingsår at videreføre dette reformarbejde gennem nye lovgivningsinitiativer. De økonomiske betingelser må imidlertid være i orden, og reformerne må derfor – i det omfang de er udgiftkrævende – nødvendigvis afstemmes efter vore økonomiske muligheder.

Den hurtige økonomiske vækst, der har præget Danmark det sidste år, har på afgørende måde medvirket til at understrege både de stærke og de svage sider i dansk økonomi.

I sig selv er det glædeligt at iagttage den dynamiske kraft i dansk økonomi, fordi den afspejler en betydelig fremdrift og konkurrenceevne i erhvervslivet. På tre afgørende områder har dette i det sidste år medført værdifulde resultater: Den fulde beskæftigelse er genskabt, industrieksporten er steget stærkt, og prisudviklingen har gennem de sidste halvandet år været roligere i Danmark end

i de fleste andre vestlige lande. Til dette kan føjes andre positive træk, bl.a. en stærk vækst i boligbyggeri og en om end beskednen fremgang i landbrugets driftsøkonomi.

Disse resultater må imidlertid bedømmes i sammenhæng med de svaghedstegn, der er så åbenbare: Det danske samfunds opsparing er ikke tilstrækkelig til at dække vort store kapitalbehov, hvilket giver sig udslag i valutaunderskud og manglende balance på obligationsmarkedet.

Kræfterne må derfor koncentrereres om at afhjælpe de fundamentale svagheder i dansk økonomi. Kortsigtede indgreb rummer risiko for at tilsløre de egentlige problemer.

Bedømmer man udviklingen i 1969 i sin helhed, viser det sig, at dansk økonomis generelle svagheder træder klarere frem i en situation, hvor de omtalte glædelige resultater viser sig.

Konjunkturopsvinget, der i begyndelsen blev båret frem af eksportstigning og kreditlættelse, har hurtigt udviklet sig til et af de kraftigste, vi har set i mange år. Væksten i efterspørgslen har på næsten alle punkter været stærkere end ventet. Dette har medført, at betalingsbalancen trods den store eksportfremgang stadig viser et underskud af en størrelsesorden, som ikke er holdbar på længere sigt. Det har igen, sammen med den omfattende kortfristede gæld til udlandet, medvirket til de valuta vanskeligheder, vi blev stillet over for under den internationale valutakrise i foråret.

Vi må gøre os klart, at de stærke konjunkturdrivende kræfter ikke blot har rod i den erhvervsmæssige udvikling, men er blevet forstærket, fordi lovregler, institutioner og arbejdsmarkedsforhold på mange punkter ikke er tilpasset efter en situation med så stærkt et pres på produktionskapaciteten. Det rummer farer for, at nye prisstigningstendenser og valutaproblemer skal stille sig hindrende i vejen for en videreførelse af en høj økonomisk vækst.

Den første betingelse for at sikre økonomisk ligevægt og opnå den gradvise forbedring af valutabalancen, som er regeringens mål, er, at ekspansionstendenserne ikke får lov til at udvikle sig til et efterspørgselspres. I løbet af forårmånederne stod det klart, at udviklingen pegede i den retning.

Det var baggrunden for de indgreb, der gennemførtes i foråret, og dette synspunkt var også afgørende for fastlæggelsen af udskrivningsprocenten for 1970. Den kreditstramning, der gennemførtes i maj, og som blev bekræftet ved forhandlingerne mellem Nationalbanken, bankerne og sparekasserne i sidste måned, var vel i første række motiveret af udviklingen på de internationale kreditmarkeder, men den kom samtidig til at indgå som et led i den stramning af den interne efterspørgsel, som udviklingen havde nødvendiggjort.

De finanspolitiske indgreb i foråret medførte en styrkelse af den statsfinansielle stilling i indeværende finansår med knap 650 mill. kr. På denne baggrund forventede man et kasseoverskud for 1969-70 på ca. 450 mill. kr. Som det fremgår af finansministerens nyligt afgivne halvårsoversigt til folketingets finansudvalg, forudses der nu en yderligere forøgelse af kasseoverskuddet.

Udviklingen i løbet af sommeren har vist, at den faste finanspolitik og stramningen af kreditpolitikken var samfundsøkonomisk nødvendig og ikke medførte uheldige virkninger for beskæftigelsen. Regeringen er besluttet på at fastholde denne linje, så længe det er nødvendigt for at opnå en bedre balance i betalingerne til og fra udlandet.

Alt tyder på, at de gennemførte foranstaltninger har bidraget væsentligt til, at den senere tids valutauro ikke har givet nævneværdig genklang i Danmark. De stedfundne ændringer i den franske og tyske valutapolitik og den styrkelse af det internationale betalingssystem, som forestår ved skabelsen af de særlige trækingsrettigheder og ved forhøjede kvoter i valutafonden, skulle alle bidrage til større stabilitet i de internationale valutaforhold. Regeringen finder det dog nødvendigt, at der fortsat består muligheder for at styrke valutareserven gennem optagelse af statslån i udlandet.

Regeringen må stærkt understrege, at der først og fremmest må sættes ind over for de fundamentale svagheder i den danske økonomi. Da det, der skal besluttes, skal række mange år frem, vil det være værdifuldt, om der i folketinget, som det tidligere er sket, kan vindes bred tilslutning til udformningen af de kommende års økonomiske arbejdsgrundlag for det danske samfund.

Jeg skal kort omtale nogle af de hovedproblemer, som regeringen mener, bør tages op til en kritisk vurdering:

Det er regeringens opfattelse, at vi på en række administrative og lovgivningsmæssige områder kan gennemføre ændringer, der vil befordre en større stabilitet i den økonomiske udvikling.

Det drejer sig bl.a. om at bringe væksten i det offentlige aktivitet i bedre overensstemmelse med stigningen i den samlede produktion. For statens vedkommende kan dette ske gennem forstærket rationalisering, gennem budget- og personalerammer, perspektivplanlægning samt gennem stram prioritering af de offentlige investerings- og reformopgaver tilrettelagt ud fra vor økonomiske formåen. For kommunerne vil videreførelsen af reformarbejdet berøre ikke blot byrdefordelingen, men efterhånden også opgavefordelingen og skabe en nærmere sammenknytning mellem udgifter og beskatning og derved også tilskynde til en mere kritisk prøvelse af udgifterne. For at understøtte denne tendens mener regeringen, at vi gennem tilsynet med den kommunale låntagning bør søge frem mod en højere selvfinansieringsgrad i kommunerne under skyldig hensyntagen til udviklingskommunernes behov for derved at lette presset på lånemarkedet.

Det er imidlertid vigtigt, at disse foranstaltninger indgår i en samlet overvejelse af kreditmarkedets problemer. Gennem det sidste tiår har der været en voksende spænding mellem udbuddet og efterspørgslen på obligationsmarkedet. Obligationsrationeringen, som i sig selv rejste andre problemer, var ikke tilstrækkelig til at fjerne denne spænding. Det vil derfor være nødvendigt for igen at skabe mulighed for at føre kreditpolitik på en mere hensigtsmæssig måde at finde mere holdbare midler over for de grundlæggende årsager til denne spænding. Regeringen har, som det vil være bekendt, nedsat et udvalg, der skal afgive rapport om få uger.

Denne rapport bør indgå i overvejelserne om en langsigtet økonomisk politik. Det må forventes, at rapporten vil indeholde forslag, som vil indebære en tilskyndelse til en forøgelse af den private opsparing bl.a. på boligområdet. Regeringen tillægger imidlertid spørgsmålet om en stimulering af opsparingen så stor betydning, at den er rede til at overveje enhver mulighed for fremme af opsparingen. Vi ønsker muligheder for at stimulere den private opsparing drøftet, ligesom vi er rede til at overveje muligheder for forskellige former for opsparing i fonde.

Det vil samtidig være afgørende, at stigningen i pengeindkomsterne holdes

inden for de rammer, som hensynet til vor internationale konkurrenceevne sættet. Den betydelige prisstabilitet, der blev opnået i 1968, har vist gavnlige virkninger både for den sociale og den økonomiske balance. Regeringen har på alle de områder, hvor den har direkte indflydelse på udviklingen – prislovgivningen, forhandlingerne med landbruget, med tjenestemændene og med de overenskomstansatte osv. – søgt at videreføre denne linje på en måde, som sikrede balance mellem de forskellige indkomstgrupper. Det er vort håb, at vi ad den vej har bidraget til at skabe øget forståelse for disse problemer overalt, hvor der træffes beslutninger, som har betydning for omkostnings- og prisudviklingen. Det må ikke lykkes enkelte grupper gennem aktioner at sprænge denne udvikling og derigennem ødelægge grundlaget for opretholdelsen af en høj beskæftigelsesgrad.

Det er med beklagelse, regeringen har måttet konstatere, at det ikke har været muligt at opnå enighed om fornyelse af overenskomsterne med forskellige akademikerorganisationer. Regeringen har i denne sag ladet sig lede af sit ansvar for landets økonomiske udvikling og hensynet til overenskomsterne på det øvrige arbejdsmarked. Regeringen vil ikke forsømme nogen mulighed for at få konflikten bragt til afslutning på et for samfundet forsvarligt grundlag.

Ved udformningen af den økonomiske politik har regeringen haft for øje, at spillerummet for en udvidelse af produktionen er snævret stærkt ind. Nu, da fuld beskæftigelse er blevet opnået, bør vi derfor lægge hovedvægten i den økonomiske politik på en nedbringelse af det store valutaunderskud. Dette medfører, at stigningen i det offentlige og det private forbrug må holdes tilbage i de kommende år, således at en så stor del af produktionsstigningen som muligt udnyttes til forbedring af betalingsbalancen.

Det er regeringen magtpåliggende at skabe de bedst mulige forudsætninger for en høj beskæftigelse også på længere sigt. Forårets valutakrise har imidlertid så stærkt som noget vist det utilstrækkelige valutariske fundament, dansk økonomi har bygget på. Alle kunne i disse måneder se, hvor let den økonomiske fremgang kan slås i stykker, hvis der ikke er en rimelig balance i vor udenrigsøkonomi. Derfor er det vigtigste mål for vor politik i de kommende år at sikre et solidt valutarisk grundlag for den økonomiske fremgang.

Som det fremgår af den skriftlige del af den redegørelse, jeg fremlægger her ved folketingets åbning, er Danmarks markedspolitik uændret. Regeringen

fastholder ansøgningen om medlemskab af fællesmarkedet, ligesom vore bestræbelser uformindsket går ud på, at vore forhandlinger om optagelse indledes samtidig med Englands. I forhandlingerne om en udvidelse af det nordiske samarbejde fastholder regeringen sine bestræbelser for, at der allerede i denne vinter kan opnås et resultat, der kan forelægges de nordiske landes parlamenter.

Over for begge forhandlingsområder må det fremhæves, at der fortsat gør sig en række usikkerhedsfaktorer gældende.

Fællesmarkedssituationen har Danmark kun i beskedent omfang indflydelse på.

Det må hilses velkommen, at der nu skal afholdes et møde mellem regeringscheferne i fællesmarkedets lande. Forhåbentlig vil dette møde betegne et skridt henimod realitetsforhandlinger med ansøgerlandene. På den anden side må vi realistisk indstille os på, at der kan blive tale om langvarige forhandlinger. Såvel indre problemer omkring fællesmarkedets landbrugsordninger som problemerne vedrørende Englands tilpasning til fællesmarkedet gør dette sandsynligt. Man må håbe på et positivt resultat af forhandlingerne. Mulighederne herfor er imidlertid stadig et åbent spørgsmål i europæisk politik.

Hvad angår de nordiske forhandlinger, kan der være grund til efter den senere tids diskussioner at understrege, at løsningen af de udestående problemer har Danmark ikke bestemmelsesretten over alene.

Regeringen anser det for ønskeligt, at de nordiske forhandlinger videreføres, og vil aktivt arbejde for, at der opnås et positivt resultat. Det er imidlertid nødvendigt at understrege, at der på en del af de udestående områder enten må komme selvstændige forslag fra de andre nordiske lande eller et positivt svar på det danske udspil. Først og fremmest venter Danmark konkrete forslag fra de tre andre lande på landbrugspolitikens område - uden sådanne kan forhandlingerne ikke færdiggøres. Regeringen går ud fra, at der fortsat er enighed om, at en toldunion uden nødvendige undtagelser og suspensioner ikke er acceptabelt for Danmark, ligesom landbrugspolitikken skal være aftalt samtidig med de øvrige væsentlige områder, bl.a. told- og finansieringsbestemmelser.

Regeringen vil holde sig i kontakt med folketingets partier og med erhvervslivets

organisationer, sådan at der under alle forhandlinger både med fællesmarkedet og de nordiske lande kan være den stærkest mulige baggrund for eventuelle beslutninger.

Der har i den senere tid været bedring i afsætningsvilkårene for den danske landbrugsjord. Dette bør imidlertid ikke tilsløre, at landbruget fortsat kæmper med problemer, som har deres rod i mange års tiltagende afspærrings- og subsidiepolitik. Der kan gå endnu en årrække, inden der sker afgørende ændringer i disse vilkår.

Dette indebærer, at det fortsat vil være nødvendigt at opretholde en lovgivning, som kan bidrage til at afbøde de indkomstmæssige virkninger for de enkelte landbrugere.

Landbrugsordningerne blev i foråret forlænget under den forudsætning, at de skal optages til revision i dette folketingsår. Det er ikke alene i landbrugets, men i hele samfundets interesse, at landbrugslovgivningen tages op til samlet vurdering ud fra den viden og de forventninger, vi står med i dag. Da principperne for landbrugsordningerne blev fastlagt, skete det ud fra den forudsætning, at det gjaldt om at hjælpe landbruget igennem en overgangsperiode, indtil problemerne kunne løses gennem et bredere europæisk markedssamarbejde.

Ordningerne har nu under forskellige former virket i næsten ti år, uden at vi endnu kan regne med en snarlig løsning af landbrugets problemer. Det bliver derfor stadig mere påkrævet at søge lovgivningen udformet ud fra en langsigtet helhedsvurdering i lyset af landbrugets produktions- og indkomstforhold, effektivitetsudvikling og tilpasning til den øvrige erhvervsstruktur samt landbrugsordningernes indvirkning på samfundsøkonomien.

Under forårets forhandlinger blev der fra landbrugets organisationer fremsat synspunkter og forslag, der naturligt vil indgå i overvejelserne i det udvalg, som af regeringen har fået til opgave inden årets udgang at foretage en samlet analyse af landbrugets problemer. Samtidig venter vi at modtage resultaterne af en række overvejelser og undersøgelser, som landbokommissionen er i gang med.

Efter nytår vil der således foreligge et omfattende materiale, som kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af den fremtidige landbrugspolitik. Det er

regeringens håb, at vi derigennem kan bidrage til større klarhed over landbrugets fremtid, sådan at de unge, der fortsat vil være behov for i landbruget, kan gå ind i erhvervet på rimelige betingelser og med en bedre viden om de vilkår, de kan forvente at komme til at arbejde under.

Der er fortsat for samfundet som helhed behov for en betydelig produktion og eksport af landbrugsvarer, ikke blot af hensyn til valutaindtjeningen, men også af hensyn til beskæftigelsesmulighederne i andre erhverv. Regeringen vil derfor søge at give landbruget en sådan placering i det moderne samfund, at der skabes mulighed for at sikre denne produktion.

Det kan ikke udelukkes, at landbruget også i de kommende år kan blive stillet over for behov for omlægninger i produktion og struktur. Den fremtidige støttelovgivning bør derfor tilrettelægges sådan, at tilpasningen lettes mest muligt, og sådan at de menneskelige og sociale problemer, der kan opstå, bliver mindst mulige.

Udviklingen i levefoden og landets økonomiske betingelser for at gennemføre en samfundsudbygning, omfattende store offentlige opgaver, vil i de kommende år være i stigende grad afhængig af industriens ekspansionsevne. Såvel i eksporten som i den produktion, der på det danske marked skal hævde sig i konkurrencen udefra, vil industriens fremtidsmuligheder imidlertid være bestemt af, at eksisterende og nye danske virksomheder kan udvikle produkter på højde med de seneste tekniske fremskridt.

På denne baggrund har regeringen i indeværende år afholdt en række Marienborgmøder med repræsentanter for industrien, arbejderbevægelsen og forskningen. Et hovedtema for disse drøftelser har været hele spørgsmålet om den teknologiske forskning og industriens muligheder for hurtig nyttiggørelse af forskningsresultaterne. Regeringen har i tilslutning til disse drøftelser anmodet forskningens fællesudvalg om at overveje disse problemer og afgive indstilling til regeringen herom. Forskningens fællesudvalg er ret langt fremme med nogle større undersøgelser, herunder den første egentlige kortlægning af forskningsaktiviteten i Danmark samt en betænkning, der bl.a. vil gå ind på spørgsmålet om forskningens samfundsmæssige betydning og mulighederne for i højere grad at prioritere forskningsopgaverne ud fra dette hensyn. Så snart denne betænkning i løbet af kort tid er afgivet til regeringen, vil regeringen med støtte i dette materiale samt den for nylig afgivne betænkning fra Akademiet for

de tekniske Videnskaber tage under overvejelse, hvilke forbedringer der fra statens side måtte kunne gennemføres til formidling og udvikling af det teknologiske samarbejde.

Regeringen har imidlertid allerede besluttet i dette folketingsår at fremsætte lovforslag om etableringen af et forskningscenter i Hørsholm for såvel private som offentlige institutter, der driver teknisk forskning til udnyttelse i private og offentlige virksomheder.

Endvidere agtes fremsat forslag til ændring af lov om statens lånefond for erhvervsmæssig udvikling og forskning.

Igennem de senere år er det med stigende styrke gået op for os alle, at det moderne industrisamfunds tiltagende forurening truer med at blive en fare for befolkningens sundhed og trivsel. På visse områder, navnlig af sundhedsmæssig art, er en indsats mod forurening sat i system såvel lovgivningsmæssigt som administrativt. Regeringen er opmærksom på, at eksisterende lovgivning ikke altid er udnyttet efter sine muligheder; dette hænger delvis sammen med de for kommunerne ofte byrdefulde udgifter, som er forbundet med eksempelvis opførelsen af rensningsanlæg.

Det må imidlertid konstateres, at problemerne rækker langt videre. I det omfang, forureningen er en følge af industriel aktivitet, står samfundet over for en afvejelse af sundhedsmæssige hensyn og nationale erhvervsmæssige interesser. Denne afvejelse rejser for det første spørgsmålet om tilvejebringelsen af fornøden viden om forureningens risikogrænser, ligesom der på dette grundlag må fastsættes normer og foretages målinger, hvilket alt sammen forudsætter en forskningsindsats. For det andet vil omkostningerne ved forureningsbekæmpelsen være så betydelige, at det såvel samfundsmæssigt som erhvervsmæssigt vil være af afgørende værdi at forebygge forureningen gennem planlægningen af fremtidige bebyggelsers og industriarealers placering. Til de komplicerende faktorer hører endelig, at en række forureningsproblemer kun lader sig løse på internationalt grundlag.

I sidste folketingsår opfordrede folketinget i forbindelse med behandlingen af naturfredningsloven regeringen til at tage initiativet til en central ledelse af forureningsbekæmpelsen.

Regeringen har sommeren igennem arbejdet med dette spørgsmål, og et ministerudvalg har haft den opgave at finde frem til den mest hensigtsmæssige iværksættelse af en systematisk samfundsindsats til bekæmpelse eller forhindring af den omfattende forurening.

Til forberedelsen af denne indsats har regeringen nedsat et midlertidigt forureningsråd til gennemgang af den eksisterende lovgivning og dennes øjeblikkelige muligheder samt til udarbejdelse af forslag om den organisatoriske tilrettelæggelse af en permanent administration af disse problemer. Til bistand for rådet vil der desuden blive nedsat et særligt teknisk ekspertudvalg, der får til opgave at skabe et overblik over eksisterende forskning på forureningsområdet og fremsætte forslag om tilvejebringelsen af det yderligere forskningsgrundlag, som måtte være nødvendigt.

De senere års kraftige vækst i statens og kommunernes udgifter har skærpet betydningen af en rationel tilrettelæggelse af den offentlige virksomhed. Strukturrationaliseringen må bygge på en vidtgående decentralisering, på en flerårig og fastere plan- og budgetlægning, på en smidiggørelse af personalesystemet og på størst mulig udnyttelse af moderne teknik. Samtidig må der i udformningen af lovgivningen tages hensyn til behovet for en rationel forvaltning.

Folketinget har i sidste folketingsår afsluttet arbejdet med den geografiske del af kommunalreformen uden for hovedstadsområdet samt første etape af byrdefordelingsreformen.

Det næste vigtige skridt i denne forvaltningsreform, der vel er den største siden socialreformen, vil blive at overføre det administrative ansvar for en række opgaver fra centraladministrationen til kommuner og amtskommuner. Denne overflytning af opgaver vil først blive aktuel på uddannelsesområdet og det sociale område. Der vil herved ske en afkorting af den offentlige beslutningsproces, som kan skabe betingelser for en bedre afvejning af de lokale behov og for en aflastning af centraladministrationens konkrete sagsbehandling. Resultaterne heraf vil kunne følges op ved sammenlægning af forvaltningsorganer på centralt plan. Regeringen er opmærksom på, at betydningen af samordning mellem statens og kommunernes økonomiske planlægning vil vokse. Regeringen er endvidere indstillet på, at overførelsen af flere opgaver til kommunerne forudsætter en videreførelse af byrde-

fordelingsreformen.

Overførelsen af opgaver til kommunerne vil blive en langvarig proces, der af praktiske grunde først for alvor kan komme i gang fra 1. april 1972. Det er imidlertid vigtigt på et tidligt tidspunkt at få afstukket de principielle retningslinjer. Allerede i dette folketingsår vil tinget få lejlighed til at behandle forslag til principbeslutning om en ny styrelseslovgivning for hele det sociale område baseret på udflytningen af flest mulige opgaver under den nye kommunestruktur. I denne forbindelse vil der blive mulighed for her i tinget at drøfte de generelle hovedlinjer i opgaveoverførelserne fra stat til kommuner.

Ved den i sidste folketingsår gennemførte tjenestemandreform er der skabt mulighed for større smidighed i statens personalemæssige dispositioner. På dette grundlag vil et arbejde blive sat i gang med henblik på at sikre overensstemmelse mellem de enkelte stillingers saglige indhold og personalets kvalifikationer.

For statens vedkommende er tillige gennemført en udbygning af kontrollen med oprettelse af nye stillinger, og jeg appellerer til kommunerne om også at være tilbageholdende. Denne appel agtes fulgt op gennem det tilsyn, indenrigsministeriet udøver med kommunernes finansielle dispositioner, og regeringen vil endvidere tilskynde kommunerne til at gennemføre en flerårig budgetlægning.

Der vil allerede i de nærmest kommende år vise sig behov for en samordning af statens og kommunernes indsats i rationaliseringsarbejdet. De nye perspektiver for rationalisering af arbejdsgangen i den offentlige forvaltning, som den moderne EDB-teknik åbner, vil på mange områder kun kunne udnyttes effektivt i samarbejde mellem staten og kommunerne.

Disse synspunkter indgår i overvejelserne vedrørende tilrettelæggelsen af administrationsrådets fremtidige virksomhed, som regeringen inden længe vil give tinget nærmere orientering om.

Regeringen agter i løbet af folketingsåret at lægge op til en principiel debat om den fremtidige Grønlandspolitik.

Sammen med Grønlandsministeren har jeg i sommer besøgt dele af Grønland for at søge at danne mig et alsidigt indtryk af udviklingen i det grønlandske

samfund. Selvom den danske stat inden for den sidste snes år har anvendt endda meget betydelige beløb til fremme af leve- og erhvervsvilkårene i denne del af landet, er de uløste opgaver fremdeles så store, at Grønland endnu i en lang årrække vil have brug for en betragtelig økonomisk støtte.

Det er imidlertid regeringens opfattelse, at vi er nået til det sted i udviklingen, hvor det på grundlag af de indhøstede erfaringer vil være rigtigt at korrigere visse sider af Grønlandspolitikken.

Målet for den fremtidige Grønlandspolitik må være, at befolkningen deroppe gives mulighed for selv at bære en stigende del af ansvaret for udviklingen under overtagelsen af stadig flere opgaver og en tilsvarende andel i byrderne. Undervisning og uddannelse må derfor have en høj prioritet i disse år, således at grønlænderne får de bedste muligheder for at dygtiggøre sig med det resultat, at antallet af udsendte danske kan reduceres betydeligt.

Som det vil være bekendt, er der mellem de nordiske regeringer og Nordisk Råds præsidium truffet aftale om, at repræsentationen i Nordisk Råd kan udvides sådan, at Færøernes lagting blandt sine egne medlemmer kan vælge to medlemmer til Nordisk Råd, og at landsstyret kan udpege et af sine medlemmer til at deltage i rådets arbejde på tilsvarende måde som regeringsmedlemmer. Det er regeringens håb, at man fra Færøernes side snarest vil give tilslutning hertil.

Det er min agt i løbet af det kommende år at besøge Færøerne for på stedet at danne mig et direkte indtryk af de problemer, som præger det færøske samfund.

Folketinget vil i dette arbejdsår blive stillet over for mange betydelige lovgivningsopgaver ud over de allerede nævnte hovedspørgsmål. I den skriftlige del af redegørelsen gives der en nærmere oversigt over det planlagte lovgivningsarbejde.

Regeringen er opmærksom på, at kommunalvalgene og Nordisk Råd tilsammen kan afkorte folketingets arbejdsperiode med nogle uger, og har ønsket at tage størst muligt hensyn hertil. I denne sammenhæng synes det rimeligt at henlede opmærksomheden på, at en del af den forberedte lovgivning har karakter af konsekvenslovgivning af til dels rent teknisk karakter.

Socialreformkommissionen står over for afgivelsen af sin første betænkning,

som bl.a. vil danne grundlag for den allerede omtalte rammelov med henblik på den sociale forvaltnings forenkling og indpasning i den nye kommunestruktur. Også på andre vigtige felter kan der imødeses reformforslag fra kommissionen. På uddannelses- og kulturområdet vil den forberedte lovgivning omfatte en række betydningsfulde spørgsmål, bl.a. udbygningen af undervisnings- og forskningsinstitutionerne og revisionen af loven om ungdommens uddannelsesfond. Også på de øvrige lovgivningsområder, herunder ikke mindst udbygningen af trafikvæsenet, vil folketinget blive stillet over for krævende afgørelser.

På denne baggrund ønsker regeringen at indskærpe, at såvel de udgiftkrævende reformer som den offentlige anlægspolitik må afstemmes både i omfang og tempo efter de økonomiske muligheder. Nødvendigheden af at fastholde den økonomiske stabiliseringspolitik begrænser det finansielle råderum og kalder på en prioritering af opgaverne.

Igennem en lang årrække har der i dette ting været bred enighed om udenrigspolitikken. Denne enighed omfatter ikke alene den problemkreds, der ligger os nærmest, nemlig sikkerheds- og Europapolitikken, men også en lang række andre udenrigspolitiske problemer, som Danmark, ikke mindst på grund af sit FN-medlemskab, må tage stilling til. Naturligvis kan der på nogle punkter være nuancer i opfattelsen, men det er både gavnligt og i mange tilfælde nødvendigt, at udenrigspolitiske beslutninger kan bæres af en sådan bred enighed.

Opgaven er at føre en udenrigspolitik, der på samme tid er aktiv og realistisk. Målet er i første række landets frihed og sikkerhed og fremme af danske samfundsinteresser. Men samtidig må Danmark føle sig forpligtet til at yde sit bidrag til løsning af de internationale problemer, til sikring af fred mellem folkene og til lindring af nød blandt mennesker.

Det udenrigspolitiske afsnit af den skriftlige del af redegørelsen går ind på nogle af de vigtigere problemer, som vi stilles over for.

Både økonomisk og politisk er der i stigende grad en stærk sammenhæng imellem, hvad der sker i vort land og i verden uden om os. Begivenheder og forhold i andre lande påvirker vor situation, og omvendt har vi også vor del af medansvaret for udviklingen. Isolation er ingen mulighed i den moderne

verden.

I denne gensidige afhængighed har Danmark derfor også sin opgave at løse, og et bedre klima mellem folkene står forrest blandt de mål, vi må sætte os. En europæisk sikkerhedskonference er et af de egnede midler til at fremme afspænding og samarbejde, forudsat at den både med hensyn til deltagere, tidspunkt og emnevalg forberedes rigtigt. Vi agter at bidrage til en sådan forberedelse og til et forbedret forhold mellem nationerne såvel gennem vore direkte kontakter med andre lande som gennem vort arbejde i de internationale organisationer.

Danmarks sikkerhedspolitik er udtrykt gennem det fortsatte medlemskab af NATO. Såvel i NATO som i FN vil regeringen aktivt støtte bestræbelserne for afspænding og gensidig nedrustning.

Regeringen og folketinget skal i disse år forme det grundlag, som det danske samfund skal udvikle sig på i halvfjerdserne, både økonomisk, erhvervspolitisk, socialt og kulturelt.

I en tid, som er præget af en rivende teknisk udvikling, er vort bedømmelsesgrundlag naturligvis begrænset. Men det fritager os ikke for den opgave, der ligger i at tilpasse samfundets funktioner til de vilkår, vi må regne med at komme til at arbejde under i de kommende år.

Selvom vi har problemer, der skal overvindes, er det vor opfattelse, at det danske samfundssystem og Danmarks erhvervsliv er i besiddelse af en sådan styrke, at vi har rige muligheder. Har vi i regering og folketing mod, styrke og klogskab til at angribe problemerne der, hvor de melder sig, kan vi på dette grundlag sikre en fortsat velstandsstigning, en høj beskæftigelsesgrad og nye landvindinger på de kulturelle, uddannelsesmæssige og sociale områder.

Regeringen indbyder alle folketingets partier til et samarbejde om en lovgivning, der kan gøre det danske samfund bedre rustet til at løse de opgaver, fremtiden stiller os over for.

Jeg foreslår, at vi indleder arbejdet i det nye folketingsår med at udbringe et leve Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

www.folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Radikale Venstre, Åbningstale

Relateret

1. oktober 1968

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hilmar-baunsgaards-aabningstale-1969>